



EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 3. 2020
COM(2020) 104 final

SPRÁVA KOMISIE

**EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A
SOCIÁLNEMU VÝBORU, VÝBORU REGIÓNOV A EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ
BANKE**

**o vykonávaní oznámenia Komisie o silnejšom a obnovenom strategickom partnerstve
s najvzdialenejšími regiónmi EÚ**

1. Úvod

V tejto správe sa hodnotí pokrok dosiahnutý pri vykonávaní oznámenia „Silnejšie a obnovené **strategické partnerstvo** s najvzdialenejšími regiónmi Európskej únie“ (ďalej len „oznámenie“)¹.

Najvzdialenejšie regióny EÚ – Guadeloupe, Francúzska Guyana, Martinik, Mayotte, ostrov Réunion a Svätý Martin (Francúzsko), Azory a Madeira (Portugalsko) a Kanárske ostrovy (Španielsko) – čelia trvalým **obmedzeniam** súvisiacim s ich vzdialenosťou, malou veľkosťou, zraniteľnosťou voči zmene klímy a ostrovným charakterom², ktoré brzdia ich rast a rozvoj. V tejto súvislosti sa v Zmluve o fungovaní Európskej únie (článok 349 ZFEÚ) stanovujú **osobitné opatrenia** na podporu najvzdialenejších regiónov vrátane prispôbených podmienok uplatňovania práva EÚ v týchto regiónoch a prístupu k programom EÚ.

Najvzdialenejšie regióny, ktoré sú rozptýlené v Atlantickom oceáne, karibskej oblasti, Latinskej Amerike a Indickom oceáne, poskytujú EÚ **jedinečný potenciál**: bohatá biodiverzita, strategická poloha pre činnosti v oblasti vesmíru a astrofyziky, rozsiahle námorné hospodárske zóny, blízkosť iných kontinentov.

V októbri 2017 Komisia prijala oznámenie, ktorým posilňuje partnerstvo s najvzdialenejšími regiónmi a príslušnými členskými štátmi a zároveň posilňuje svoj záväzok podporovať tieto regióny na ceste k rastu. Rada v apríli 2018 oznámenie uvítala a vyzvala Komisiu, aby pokračovala v práci na osobitných opatreniach pre tieto regióny v súlade s článkom 349 ZFEÚ³.

V tejto správe sa uvádzajú opatrenia, ktoré podnikli Komisia, najvzdialenejšie regióny a príslušné členské štáty v sektorech uvedených v oznámení⁴; podčiarkujú sa v nej úspechy⁵ a navrhuje sa sústrediť úsilie na riešenie zmeny klímy, ochranu biodiverzity, zavedenie obehového hospodárstva a podporu energie z obnoviteľných zdrojov. Ide o kľúčové výzvy pre tieto regióny uznané v hlavnej iniciatíve s názvom európska zelená dohoda⁶, v ktorej sa zdôrazňuje, že Komisia bude venovať osobitnú pozornosť najvzdialenejším regiónom s ohľadom na ich zraniteľnosť voči zmene klímy a prírodným katastrofám, ako aj na ich jedinečný potenciál, ako sú biodiverzita a obnoviteľné zdroje energie. V správe sa ďalej vyzdvihuje potreba posilniť úsilie v ďalších kľúčových sektorech, ako sú modré hospodárstvo a prepojitelnosť.

Nové riadenie založené na silnom partnerstve

Ako sa uvádza v oznámení, Komisia od roku 2017 **pri tvorbe politik** systematicky zohľadňuje **obavy a záujmy** najvzdialenejších regiónov.

V roku 2018 zakotvila Komisia osobitosti najvzdialenejších regiónov v 21 **návrhoch programov EÚ na roky 2021 – 2027** v rôznych oblastiach vrátane súdržnosti, poľnohospodárstva, rybárstva, výskumu, životného prostredia, dopravy a digitálnej pripojiteľnosti, ako aj medzinárodnej spolupráce. Samotná Komisia vytvorila nové príležitosti a vo väčšine programov EÚ zabezpečila pre tieto regióny individuálne prispôbené ustanovenia.

¹ COM(2017) 623 final.

² Všetky najvzdialenejšie regióny sú ostrovy alebo súostrovia s výnimkou Francúzskej Guyany, ktorá sa nachádza v Latinskej Amerike.

³ Závěry Rady pre všeobecné záležitosti z apríla 2018.

⁴ Správa sa vzťahuje na opatrenia od prijatia oznámenia.

⁵ V prílohách sa uvádzajú opatrenia, ktoré vykonáva každý najvzdialenejší región a príslušný členský štát.

⁶ Európska zelená dohoda – oznámenie Komisie COM(2019) 640 final, 11.12.2019.

V roku 2019 odporučila Komisia, aby Francúzsko, Portugalsko a Španielsko investovali finančné prostriedky v rámci politiky súdržnosti do svojich najvzdialenejších regiónov na kľúčové odvetvia, ako sú obehové hospodárstvo, prepojitelnosť, zručnosti a predčasné ukončenie školskej dochádzky v kontexte správ o jednotlivých krajinách týkajúcich sa **európskeho semestra**. V odporúčaní Rady pre jednotlivé krajiny sa tieto členské štáty vyzývajú, aby využívali kohézne fondy s ohľadom na regionálne rozdiely a situáciu najvzdialenejších regiónov. V príslušných správach o jednotlivých krajinách za rok 2020 sa takisto zdôrazňujú osobitosti najvzdialenejších regiónov.

Komisia analyzovala možný vplyv **obchodných dohôd** najvzdialenejších regiónov⁷, ktoré sú v štádiu rokovania, na kľúčové hospodárske odvetvia. Preto obsahuje politická dohoda z roku 2019 o obchodnej časti dohody o pridružení medzi EÚ a MERCOSUR-om ochrannú doložku na ochranu miestnej výroby v najvzdialenejších regiónoch. Osobitosti najvzdialenejších regiónov sa analyzujú v rámci prebiehajúceho preskúmania právnych predpisov v oblasti štátnej pomoci a osobitných režimov týchto regiónov týkajúcich sa zdaňovania.

Komisia uskutočnila konzultácie s najvzdialenejšími regiónmi o ich potrebách a na základe nich poskytla cieľnú podporu. Predmetom konzultácie Komisie s najvzdialenejšími regiónmi boli napríklad ich potreby v oblasti prispôsobenia sa zmene klímy, ktoré zohľadnila vo výzve na predkladanie návrhov v rámci programu LIFE⁸ na rok 2019. Ďalej zorganizovala dve podujatia na podporu týchto regiónov pri tvorbe stratégií v oblasti modrého rastu⁹. Najvzdialenejšie regióny zvýšili úsilie o vyjadrenie svojich záujmov tým, že vo verejných konzultáciách prispeli približne 30 odpoveďami. Napokon oslovila Komisia obyvateľov najvzdialenejších regiónov formou dialógov s občanmi: v roku 2018 na Martiniku a Kanárskych ostrovoch, v roku 2019 na Azorách a Madeire.

Finančné prostriedky EÚ v oblasti politiky súdržnosti, poľnohospodárstva, rybárstva a námorných záležitostí predstavujú významné prostriedky na podporu miestnych investícií, ktoré posilňujú partnerstvo s najvzdialenejšími regiónmi a príslušnými členskými štátmi, najmä konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov (MSP), zamestnanosť a sociálne začlenenie, životné prostredie a prepojitelnosť¹⁰. Podpora z týchto prostriedkov predstavuje na roky 2014 – 2020 viac ako 13 miliárd EUR.

Komisia zriadila **dve pracovné skupiny** zamerané na podporu ostrova Réunion v oblasti energetickej transformácie a na podporu Kanárskych ostrovov v oblasti nakladania s odpadom, ktoré spájajú útvary Komisie s vnútroštátnymi a regionálnymi zainteresovanými stranami.

Štatistický úrad EÚ (Eurostat) vytvoril internetovú stránku s údajmi o najvzdialenejších regiónoch¹¹. V roku 2019 Komisia začala štúdiu s cieľom zlepšiť údaje a poznatky v oblasti udržateľného riadenia rybárstva a ochrany populácií rýb v týchto regiónoch. Francúzsky štatistický úrad spolupracuje s ostrovom Svätý Martin (Sint-Maarten) na zbere miestnych údajov. Portugalský štatistický úrad pracuje s Madeirou a Azorami na údajoch

⁷ V rozhodnutí Rady (EÚ) 2020/13 o smerniciach na rokovania na účel rokovania o dohodách o hospodárskom partnerstve s africkými, karibskými a tichomorskými krajinami a regiónmi sa uvádza, že v týchto dohodách sa môžu „stanoviť najmä osobitné opatrenia v prospech výrobcov z týchto regiónov zamerané na ich integráciu do vnútroregionálneho obchodu“.

⁸ L'Instrument Financier pour l'Environnement (finančný nástroj pre životné prostredie).

⁹ Fórum najvzdialenejších regiónov pre námorné záležitosti a rybárstvo v rokoch 2018 a 2019.

¹⁰ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020/2014-2020-RUPs-OR-EU-planned-investment/8gwq-ke5u>.

¹¹ Znáozornenie regiónov a miest: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/#?vis=outermost.economy&lang=en>.

o poľnohospodárstve, moriach a doprave. Azory zlepšujú údaje o modrom hospodárstve a Kanárske ostrovy údaje o miestnej výrobe.

Komisia zahrnula obavy najvzdialenejších regiónov do mimoriadne veľkého počtu iniciatív EÚ a regióny zdvojnásobili úsilie o poskytnutie podnetov v oblasti tvorby politiky. Existuje priestor na ďalšie preskúmanie potenciálu pracovných skupín. Zber údajov na úrovni najvzdialenejších regiónov je potrebný na podporu tvorby politiky prispôbenej týmto regiónom.

2. STAVANIE NA POTENCIÁLI NAJVZDIALENEJŠÍCH REGIÓNOV

V oznámení sa zdôrazňuje potenciál najvzdialenejších regiónov – vrátane modrého hospodárstva, biodiverzity, obnoviteľných zdrojov energie – a navrhujú sa v ňom opatrenia na rozvoj príležitostí v týchto sektoroch s cieľom podporiť rast.

Modré hospodárstvo

Komisia upevnila právny a finančný rámec s cieľom posilniť modré hospodárstvo v najvzdialenejších regiónoch a zároveň zabezpečiť udržateľné hospodárenie s morskými zdrojmi a ekosystémami. V roku 2018 Komisia zrevidovala **usmernenia EÚ o štátnej pomoci** s cieľom umožniť verejnú podporu pre nadobudnutie rybárskych plavidiel v najvzdialenejších regiónoch za viacerých podmienok zameraných na zabezpečenie udržateľného rybárstva.

Komisia ďalej navrhla **osobitné opatrenia** pre najvzdialenejšie regióny v rámci Európskeho námorného a rybárskeho fondu na roky 2021 – 2027 vrátane vyčlenených rozpočtových prostriedkov pre tieto regióny, a to na štrukturálne investície, ako aj na **kompensáciu** dodatočných nákladov. Okrem toho Komisia navrhla, aby každý členský štát vypracoval **akčný plán** na riešenie výziev súvisiacich s rybárstvom a udržateľným modrým hospodárstvom vo svojich najvzdialenejších regiónoch.

V roku 2019 zriadila Komisia poradnú radu pre najvzdialenejšie regióny s cieľom konzultovať so zainteresovanými stranami z týchto regiónov o otázkach súvisiacich s rybárstvom a zabezpečila, aby **dohoda o pridružení medzi EÚ a MERCOSUR-om** zaviazala strany bojovať proti nezákonnému rybolovu. Pokiaľ ide o kapacitu flotily, v roku 2019 predložila Komisia **hodnotenie systému „vstup/výstup“** v rámci spoločnej rybárskej politiky. Komisia vo svojom oznámení o zelenej dohode z decembra 2019 podčiarkla ústrednú úlohu modrého hospodárstva v boji proti zmene klímy a oznámila svoj zámer navrhnuť spôsoby, ako riadiť námorný priestor udržateľnejším spôsobom.

Rada prijala závery o oceánoch a moriach, v ktorých zdôrazňuje význam európskej politiky v oblasti námorných záležitostí a rybárstva pri podpore modrého hospodárstva najvzdialenejších regiónov a pri ich zraniteľnosti voči zmene klímy, ktorá ovplyvňuje ich pobrežia, ekosystémy a biodiverzitu¹².

Najvzdialenejšie regióny vypracúvajú **stratégie modrého hospodárstva** zamerané na dosiahnutie udržateľného využívania morských zdrojov a na zachovanie biodiverzity – pokrok je nerovnomerný a líši sa v rozsahu a zameraní. Niektoré regióny zlepšujú námorné priestorové plánovanie v záujme lepšieho využívania oceánov, najmä na Azorách, Madeire, Kanárskych ostrovoch a na ostrove Réunion s podporou Európskeho námorného a rybárskeho fondu. Mnohé regióny vypracovali **podporné opatrenia**, ako sú finančné nástroje pre malých prevádzkovateľov [Madeira credit line (úverová linka Madeira) pre malé podniky, French Guiana loans (pôžičky Francúzska Guyana) pre malé subjekty; Mayotte aid for acquisition of vessels (pomoc pri nadobudnutí plavidiel Mayotte)] a rozvoj zručností (Martinik, Azory, Madeira).

Najvzdialenejšie regióny ďalej investujú do **rozvíjajúcich sa odvetví**, ako je monitorovanie a prieskum námorných priestorov [Azores Atlantic Observatory, (Stredisko monitorovania Atlantického oceánu)] alebo energia z obnoviteľných morských zdrojov [Canary Islands PLOCAN platform (platforma PLOCAN na Kanárskych ostrovoch)]. Všetky najvzdialenejšie

¹² Závery Rady o oceánoch a moriach z 19. novembra 2019.

regióny podporili **udržateľný rozvoj rybolovu** prostredníctvom projektu ORFISH, pričom niektoré podporujú udržateľný modrý cestovný ruch, napríklad v oblasti Karibského mora.

Na to, aby mohli regióny podporovať modrý rast, potrebujú prispôsobené a komplexné stratégie modrého hospodárstva zahŕňajúce tradičné a inovačné odvetvia. V tejto súvislosti je dôležité zamerať sa na inovačné činnosti, zlepšiť vedecké poznatky o rybolovných a morských oblastiach a zvýšiť podporu EÚ a vnútroštátnu podporu na maximum.

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

V návrhu Komisie týkajúcom sa reformy **spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2021 – 2027** sa stanovujú osobitné podmienky a výnimky, v ktorých sa zohľadňujú potreby najvzdialenejších regiónov. V uvedených návrhoch sa predpokladá, že v národných strategických plánoch sa zohľadnia osobitné okolnosti najvzdialenejších regiónov, a že tieto regióny budú využívať maximálne miery spolufinancovania v rámci **Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka**, ako aj súbor osobitných priaznivých podmienok.

Okrem toho Komisia navrhla pokračovať v poľnohospodárskej schéme programu EÚ **POSEI** pre najvzdialenejšie regióny, a tak zachovať priame platby pre poľnohospodárov v týchto regiónoch. V rokoch 2017 – 2019 sa v rámci programu POSEI podporila poľnohospodárska výroba a zamestnanosť v najvzdialenejších regiónoch, zaručili sa dodávky vybraných poľnohospodárskych výrobkov do týchto regiónov a zmiernili sa dodatočné náklady na prepravu takýchto výrobkov.

Najvzdialenejšie regióny s podporou svojich programov rozvoja vidieka spolufinancovaných z prostriedkov EÚ pomohli mladým poľnohospodárom pestovať a uvádzať na trh produkty, ako sú avokádo, banány, cukrová trstina, a rozvíjať poľnohospodársko-environmentálne opatrenia a iniciatívy v rámci programu LEADER¹³. Tieto opatrenia kladú silný dôraz na zlepšovanie životných podmienok vidieckeho obyvateľstva.

Niekoľko najvzdialenejších regiónov vytvorilo **systémy kvality** pre poľnohospodárske výrobky v kombinácii s opatreniami týkajúcimi sa uvádzania na trh. Iné investovali do **nových poľnohospodárskych technológií**, ako sú pestovanie rastlín a zeleniny bez pôdy na ostrove Svätý Martin, používanie diaľkovo riadených lietadiel na Azorách a testovanie využívania organických zdrojov vo Francúzskej Guyane. Francúzska vláda takisto rozvíja **nástroje riadenia rizika**, napríklad v oblasti produkcie banánov.

Poľnohospodárstvo zostáva kľúčovým odvetvím: kľúčové výzvy, ktoré treba prekonať, predstavujú zabezpečenie kvality a inovácie v miestnej výrobe, spravodlivý príjem pre poľnohospodárov a optimalizácia podporných nástrojov.

Biodiverzita

Na podporu najvzdialenejších regiónov pri zachovávaní ich jedinečnej biodiverzity vyhlásila Komisia v roku 2019 výzvu na predkladanie projektov prispôbených potrebám a kapacite týchto regiónov (Life4BEST). Komisia navrhla, aby **program LIFE v rokoch 2021 – 2027** podporoval prírodu a biodiverzitu v najvzdialenejších regiónoch, pričom osobitne zohľadňuje tieto regióny vo svojich kritériách na vyhodnotenie ponúk. Projekty v oblasti biodiverzity sú navyše oprávnené na financovanie v súlade s návrhom Komisie týkajúcim sa **Európskeho fondu regionálneho rozvoja** na obdobie rokov 2021 – 2027.

¹³ Program LEADER: väzby medzi opatreniami na rozvoj vidieckej ekonomiky.

Komisia podčiarkla osobitný charakter biodiverzity v najvzdialenejších regiónoch vo svojej zelenej dohode, v ktorej sa na zmenu klímy poukazuje ako na jednu z kľúčových hybných síl straty biodiverzity.

Francúzsko zintenzívnilo úsilie zamerané na podporu biodiverzity v najvzdialenejších regiónoch pomocou osobitného akčného plánu (2018). Francúzska agentúra pre biodiverzitu v súčasnosti podporuje viac ako 80 projektov v najvzdialenejších regiónoch. Portugalsko financovalo projekty na podporu biosférických rezervácií na Azorách a na Madeire. Francúzska Guyana, ostrov Réunion, Guadeloupe a Mayotte zriadujú regionálne agentúry pre biodiverzitu. Martinik začal program zachovania a zhodnotenia biodiverzity (2019), zatiaľ čo ostrov Réunion a Azory chránia miestne biotopy a endemické druhy s podporou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja¹⁴ a programu LIFE.

Najvzdialenejšie regióny okrem toho rozšírili spoluprácu v oblasti biodiverzity **so zámorskými krajinami a územiami alebo s tretími krajinami** v rámci programov Interreg.

Najvzdialenejšie regióny tvoria významnú súčasť biodiverzity v EÚ, čo predstavuje jeden z ich hlavných potenciálov. V záujme zachovania biodiverzity týchto regiónov a súčasného skúmania jej potenciálu je potrebné nepretržité a koordinované úsilie v rámci všetkých politík.

Obehové hospodárstvo

Komisia sa v **pracovnom programe LIFE na roky 2018 – 2020** osobitne zamerala na najvzdialenejšie regióny. Medzi témy tohto pracovného programu patrí aj **odpadové hospodárstvo**. Okrem toho Komisia na žiadosť Kanárskych ostrovov a s podporou Španielska zriadila pracovnú skupinu, ktorej úlohou je identifikovať prekážky a hľadať riešenia na zlepšenie zberu odpadu, jeho opätovného použitia, recyklácie a výsledovateľnosti na týchto ostrovoch, ktoré spájajú európske, vnútroštátne, regionálne a miestne správy. Komisia ďalej navrhla, aby Európsky fond regionálneho rozvoja v rokoch 2021 – 2027 podporoval prechod na obehové hospodárstvo.

Rada vo svojich záveroch z októbra 2019 o obehovom hospodárstve zdôraznila potrebu zohľadniť osobitnú situáciu v najvzdialenejších regiónoch a zabezpečiť spravodlivú a inkluzívnu transformáciu. Okrem toho prijala Komisia v marci 2020 nový akčný plán pre obehové hospodárstvo, ktorý sa vzťahuje na celý životný cyklus výrobkov a zameriava sa na odvetvia s vysokou intenzitou a ktorý podčiarkuje osobitosti najvzdialenejších regiónov.

V roku 2019 vyhlásilo Francúzsko zámer dosiahnuť pokrok na ceste smerom k „nulovému odpadu“ na svojich zámorských územiach¹⁵. Francúzske regióny rozvíjajú regionálne plány na predchádzanie vzniku odpadu a nakladanie s odpadmi; Azory revidovali svoj regionálny strategický plán v oblasti odpadu.

Väčšina najvzdialenejších regiónov vytvára akčné plány pre obehové hospodárstvo, ktoré zahŕňajú udržateľnú výrobu a spotrebu, ako aj nakladanie s odpadom. Niekoľko regiónov vypracovalo projekty zamerané na zavedenie modelov obehového hospodárstva, zníženie množstva odpadu a odstránenie plastového odpadu. V rokoch 2018 – 2019 vyhlásila väčšina francúzskych najvzdialenejších regiónov výzvy na predkladanie projektov zameraných na rozvoj obehového hospodárstva s podporou Francúzskej agentúry pre životné prostredie a energetiku. Napríklad na ostrove Réunion sa zrealizovalo 22 projektov súvisiacich

¹⁴ Európsky fond regionálneho rozvoja vyčlenil v rokoch 2014 – 2020 na biodiverzitu v najvzdialenejších regiónoch viac ako 54 miliónov EUR.

¹⁵ Trajectoire outre-mer 5.0.

s obehovým hospodárstvom, a to od návrhu a životnosti výrobkov až po recykláciu; Martinik vytvoril opravárske služby a zorganizoval kampane na zvýšenie informovanosti o znižovaní odpadu.

Zavádzanie modelov obehového hospodárstva ako základnej podmienky udržateľného rastu je pre najvzdialenejšie regióny veľmi prínosné. Je dôležité urýchliť úsilie v oblasti odpadového hospodárstva, najmä pokiaľ ide o zlepšenie obehovosti v prípade nakladania s biologickým odpadom a jeho spracovania, ako aj zníženie odpadu prostredníctvom opätovného použitia alebo opravy.

Zmena klímy

Komisia vo svojom **hodnotení stratégie EÚ pre prispôsobenie sa zmene klímy** z roku 2018 podčiarkla potrebu prejsť od vytvárania znalostí k ich využívaniu na rozvoj činností v najvzdialenejších regiónoch. Ako bolo uvedené v oznámení o **zelenej dohode**, Komisia má v úmysle prijať ambicióznú stratégiu EÚ pre prispôsobenie sa zmene klímy. V pracovnom programe LIFE na roky 2018 – 2020 sa osobitne stanovujú projekty v oblasti pripravenosti na **extrémne výkyvy počasia** v najvzdialenejších regiónoch. V tejto súvislosti program LIFE podporuje Guadeloupe a Francúzsku Guyanu pri obnove ich ekosystémov s cieľom chrániť ich územia pred vplyvmi zmeny klímy, ako je napríklad zvyšovanie hladiny morí.

Komisia ďalej navrhla, aby zmena klímy bola jedna z jej investičných priorít v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja na roky 2021 – 2027¹⁶. Komisia takisto vyčlenila 49 miliónov EUR z **Fondu solidarity Európskej únie** na podporu rekonštrukcie ostrovov Svätý Martin a Guadeloupe, ktoré boli v roku 2017 výrazne zasiahnuté hurikánmi Irma a Maria. Tento fond bol mobilizovaný aj na podporu ostrovov Azory, ktoré v októbri 2019 zasiahol hurikán Lorenzo¹⁷.

V roku 2019 vymenovalo Francúzsko delegáta na urýchlenie **preventívnych a adaptačných opatrení** vo francúzskych najvzdialenejších regiónoch. Azory prijali v septembri 2019 regionálny program pre zmenu klímy, zatiaľ čo Kanárske ostrovy zriadili v roku 2018 stredisko pre sledovanie zmeny klímy.

Najvzdialenejšie regióny sú obzvlášť zraniteľné voči nepriaznivým výkyvom počasia spojeným so zmenou klímy. Potrebne sú udržateľné a koordinované opatrenia na všetkých úrovniach a v rámci všetkých politík, ktorých cieľom je nasmerovanie investícií na posilnenie adaptačnej schopnosti, budovanie odolnosti, prevenciu a pripravenosť na zmenu klímy.

Energetika

EÚ prijala právne predpisy na podporu energie z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť. Napríklad v smernici o obnoviteľných zdrojoch energie z roku 2018¹⁸, ktorá sa má transponovať do polovice roku 2021, sa uznáva úloha miestnych spoločenskostí pri prechode na čistú energiu, čo je mimoriadne dôležitá úloha na izolovaných územiach, ako sú najvzdialenejšie regióny.

V súvislosti s iniciatívou s názvom **Čistá energia pre ostrovy EÚ** poskytuje Komisia pre Guadeloupe, Azory a Kanárske ostrovy poradenstvo o tom, ako rozvíjať stratégie a projekty v oblasti čistej energie, a v roku 2018 podporila poznatky najvzdialenejších regiónov o energii

¹⁶ Celková výška plánovanej pomoci z Európskeho fondu regionálneho rozvoja na zmenu klímy vo všetkých najvzdialenejších regiónoch v rokoch 2014 – 2020 predstavuje približne 1,1 miliardy EUR.

¹⁷ Predpoklad očkávanej pomoci z Fondu solidarity Európskej únie bol vyplatený v decembri 2019.

¹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

z obnoviteľných zdrojov na výročnom fóre iniciatívy na Kanárskych ostrovoch. Navyše v roku 2019 zriadila Komisia s podporou programu Horizont 2020 nástroj¹⁹ na mobilizáciu sumy vo výške minimálne 100 miliónov EUR na projekty v oblasti udržateľnej energie na európskych ostrovoch vrátane najvzdialenejších regiónov a vo svojom oznámení o zelenej dohode sa zaviazala, že vytvorí dlhodobý politický rámec na zrýchlenie procesu prechodu ostrovov EÚ na čistú energiu s podporou členských štátov.

Od roku 2021 má **Nástroj na prepájanie Európy** (NPE) poskytovať dôležité príležitosti pre najvzdialenejšie regióny: preferenčná colná sadzba za energetické práce (a práce v digitálnej a dopravnej oblasti), ako aj osobitná pozornosť v kritériách na vyhodnotenie ponúk. Komisia ďalej navrhla, aby sa investície Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rokoch 2021 – 2027 zamerali na opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov ako na jednu zo svojich priorít pre ekologickejšiu Európu.

Na žiadosť ostrova Réunion zriadila Komisia v roku 2018 **pracovnú skupinu pre energetickú transformáciu** s predstaviteľmi vnútroštátnych a regionálnych útvarov a súkromného sektora, ktorá viedla k akčnému plánu na zlepšenie koordinácie medzi rôznymi iniciatívami.

V roku 2019 vyhlásilo Francúzsko výzvy na podporu oblastí, ktoré nie sú prepojené s kontinentom: viac ako jedna tretina rozpočtu, ktorý má výšku 530 miliónov EUR, je venovaná znevýhodneným skupinám obyvateľstva. Španielsko podporuje odbornú prípravu a šírenie poznatkov o energii z obnoviteľných zdrojov a energetickej účinnosti na Kanárskych ostrovoch.

Najvzdialenejšie regióny odštartovali svoje vlastné stratégie na zníženie emisií skleníkových plynov a zvýšenie energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti. Vypracovali aj projekty s finančnou podporou EÚ alebo vnútroštátnym financovaním, ako je výroba solárnej energie alebo výroba elektriny z biomasy (Martinik, Guadeloupe, Francúzska Guyana) a inteligentné mikrosiete (ostrov Réunion). Mnohé najvzdialenejšie regióny investovali do elektrickej mobility. Od roku 2017 sa na Kanárskych ostrovoch viac než zdvojnásobil čas, počas ktorého ostrov El Hierro využíva 100 % energiu z obnoviteľných zdrojov.

Vzhľadom na závislosť najvzdialenejších regiónov od dovážaných fosílnych palív je potrebné trvalé úsilie na zrýchlenie energetickej transformácie, najmä pokiaľ ide o investície do inteligentných sietí a uskladňovania, do obnoviteľných zdrojov energie vrátane morskej energie, do čistých dopravných riešení a do energetickej účinnosti. Tým sa prispeje k energetickej nezávislosti v týchto odľahlých regiónoch, ako aj k uhlíkovej neutralite.

3. UMOŽNENIE RASTU A VYTVÁRANIA PRACOVNÝCH MIEST

V oznámení sa navrhujú opatrenia na uvoľnenie potenciálu rastu v najvzdialenejších regiónoch vrátane investícií do výskumu a inovácií, podnikania, rozvoja zručností, ako aj digitálnych a dopravných spojení.

Výskum a inovácie

S cieľom posilniť výskumný potenciál najvzdialenejších regiónov Komisia uverejnila osobitnú výzvu na **koordinačnú a podpornú činnosť** v rámci programu EÚ v oblasti výskumu Horizont 2020. Výsledkom je projekt FORWARD, ktorý spája vysoké školy, priemysel, občiansku spoločnosť a vlády všetkých najvzdialenejších regiónov s cieľom

¹⁹ <https://www.nesoi.eu/>.

zmapovať ich výskumné kapacity, identifikovať oblasti excelentnosti a podporiť ich účasť na medzinárodných výskumných projektoch.

Komisia okrem toho navrhla, aby sa do rozsahu pôsobnosti opatrení zameraných na „rozšírenie účasti a šírenie excelentnosti“ v rámci programu EÚ **Horizont Európa** na obdobie rokov 2021 – 2027 zahrnuli aj najvzdialenejšie regióny. V rokoch 2021 – 2027 budú môcť tieto regióny takisto využiť nový nástroj pre medziregionálne inovačné investície v rámci Európskej územnej spolupráce, aby sa zapojili do globálnych hodnotových reťazcov a zintenzívnili svoje spojenia s ostatnými európskymi regiónmi v spoločných oblastiach inteligentnej špecializácie.

Väčšina najvzdialenejších regiónov hodnotí svoje **stratégie inteligentnej špecializácie**²⁰ s cieľom prispôbiť svoje inovačné ekosystémy odvetviám s najväčšou perspektívou. Azory, Madeira a Kanárske ostrovy formujú stratégiu trans-regionálnej špecializácie Makaronézie. Najvzdialenejšie regióny vyvinuli iniciatívy na podporu integrácie miestnych aktérov do medzinárodných výskumných sietí a na zlepšenie ich účasti na výskume financovanom EÚ (napr. Plány internacionalizácie vedy a techniky na Azorách). Francúzsko vyvíja ďalšie úsilie na posilnenie inovačnej kapacity svojich regiónov prostredníctvom svojho Veľkého investičného plánu na roky 2018 – 2022.

Cieľové odvetvia sa líšia v závislosti od regiónov. Niektoré regióny sa sústredili na modré hospodárstvo, napríklad prostredníctvom programu Horizont 2020 zameraného na vplyvy zmeny klímy z námornej dopravy, cestovného ruchu, energetiky a akvakultúry, s účasťou Makaronézie a Karibských regiónov. Iné regióny investovali do vesmíru, ako napríklad Azory a Portugalsko v prípade nového medzinárodného kozmodrómu a portugalskej vesmírnej agentúry na ostrove Santa Maria. Ďalšie regióny investovali do energetickej transformácie (opatrenia zamerané na dekarbonizáciu energetického systému na ostrove Réunion a Kanárskych ostrovoch), do zdravotnej starostlivosti (Madeira, Guadeloupe) a do rozvoja poľnohospodárskych zdrojov alebo kozmetických výrobkov založených na prírodných látkach (Francúzska Guyana).

Kľúčom k posilneniu rastu v týchto regiónoch je rozvoj potenciálu najvzdialenejších regiónov v oblasti výskumu a inovácií. Posilnenie ich účasti v medzinárodných výskumných sieťach a globálnych hodnotových reťazcoch v rámci Európy, ako aj s tretími krajinami môže najvzdialenejším regiónom pomôcť posilniť ich inovačné systémy a vytvoriť pracovné miesta.

Zamestnanosť, vzdelávanie a odborná príprava

Kohézny fond EÚ a fondy EÚ v oblasti poľnohospodárskej politiky poskytujú významnú podporu na účely sociálneho rozvoja v najvzdialenejších regiónoch²¹.

Návrhom Komisie týkajúcim sa Európskeho sociálneho fondu plus na roky 2021 – 2027 sa zabezpečujú najvyššie miery spolufinancovania pre najvzdialenejšie regióny, stanovujú sa v ňom **osobitné dodatočné rozpočtové prostriedky** na podporu zamestnanosti, vzdelávania a začlenenia v týchto regiónoch a vyčleňuje sa 15 % vnútroštátnych prostriedkov na **podporu**

²⁰ Zavedenie stratégií inteligentnej špecializácie na podporu regiónov a členských štátov pri ich hospodárskej transformácii je predpokladom využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov v rokoch 2014 – 2020.

²¹ Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka spolu vyčlenili viac než 3 miliardy EUR na podporu sociálneho začlenenia, vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnanosti v najvzdialenejších regiónoch v rokoch 2014 – 2020.
<https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020/2014-2020-RUPs-OR-EU-planned-investment/8gwq-ke5u>

mladých ľudí v týchto najvzdialenejších regiónoch, z ktorých mnohí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy.

V roku 2018 Komisia zlepšila prístup k mikrofinancovaniu vo francúzskych najvzdialenejších regiónoch zvýšením záruky programu Európskej únie v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie pre združenie podporujúce malých podnikateľov (ADIE). Okrem toho Komisia ďalej zvýšila príspevok v rámci **iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí** pre Francúzsko vrátane jeho najvzdialenejších regiónov, ako aj zdroje v rámci **Európskeho sociálneho fondu** pre Španielsko vrátane Kanárskych ostrovov.

V tom istom roku zvýšila Komisia v rámci programu **Erasmus+** mesačný grant pre obyvateľov najvzdialenejších regiónov a cestovné granty pre občanov Mayotte a ostrova Réunion²². Komisia rozšírila aj osobitné podmienky programu Erasmus pre občanov najvzdialenejších regiónov na **Európsky zbor solidarity**. Komisia sa vo svojom návrhu týkajúcom sa programu Erasmus na roky 2021 – 2027 zaviazala **zvýšiť účasť najvzdialenejších regiónov** na schémach mobility, vrátane **susedných krajín**, a monitorovať túto účasť.

Francúzsko zrevidovalo svoje právne predpisy²³ s cieľom rozvíjať zmluvy o učňovskej príprave so susednými tretími krajinami. Väčšina najvzdialenejších regiónov – Martinik, ostrov Réunion, Azory, Madeira, Kanárske ostrovy – vypracovala akčné plány na zlepšenie podnikania v rámci projektu Interreg GROWRUP zameraného na nezamestnaných v odvetviach modrého a zeleného hospodárstva. Francúzska Guyana vytvorila profesionálny bakalársky študijný program v oblasti vzdušného a kozmického priestoru, ostrov Réunion investuje do svojej regionálnej univerzity; Azory spustili niekoľko iniciatív na podporu zamestnanosti mladých ľudí.

Na uspokojenie potrieb trhu práce a zvýšenie zamestnatelnosti občanov je nevyhnutné zlepšovanie zručností, najmä medzi mladými ľuďmi. Nasmerovaním ďalším investíciám do medzinárodnej mobility by sa zlepšila spolupráca so susednými krajinami a podporila regionálna integrácia.

Konkurencieschopnosť, podnikanie a jednotný trh

Kohézny fond EÚ a fondy EÚ v oblasti poľnohospodárskej politiky poskytujú významnú podporu pri posilňovaní konkurencieschopnosti MSP v najvzdialenejších regiónoch²⁴.

S cieľom zlepšiť prístup týchto regiónov k financovaniu analyzovalo **Európske centrum investičného poradenstva** situáciu v každom regióne a navrhlo spôsoby, ako zvýšiť finančnú podporu na maximum, a to aj z Európskeho fondu pre strategické investície²⁵. Komisia pomohla uskutočniť diskusie s vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi a finančnými inštitúciami o navrhovaných riešeniach a podporila ich realizáciu. V návrhu Komisie týkajúcom sa programu InvestEU sa členské štáty vyzývajú, aby riešili zlyhania trhu

²² Vytvorením mimoriadnych cestovných grantov pre obyvateľov cestujúcich z miest vzdialených viac ako 8 000 km.

²³ „Loi relative à la liberté de choisir son avenir professionnel“, 5. 9. 2018.

²⁴ Európsky fond regionálneho rozvoja a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka spolufinancujú v rokoch 2014 – 2020 projekty zamerané na podporu konkurencieschopnosti MSP v najvzdialenejších regiónoch sumou 1,5 miliardy EUR.

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020/2014-2020-RUPs-OR-EU-planned-investment/8gwg-ke5u>

²⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/outermost-regions/pdf/rup_2019/invest_platform_feasibility_study_en.pdf.

v najvzdialenejších regiónoch pomocou uvedeného programu s cieľom pritiahnuť súkromné investície a zvýšiť finančný pákový efekt.

V roku 2019 uverejnila Komisia výzvu na predkladanie návrhov v rámci programu **Erasmus pre mladých podnikateľov**, v ktorej povzbudzuje žiadateľov, aby zahrnuli subjekty z najvzdialenejších regiónov. Výsledkom je prvé kontaktné miesto na Martiniku, ktoré poskytuje podporu miestnym podnikateľom. V návrhu Komisie týkajúcom sa **programu pre jednotný trh** na roky 2021 – 2027 sa ďalej zdôrazňuje potreba lepšej integrácie najvzdialenejších regiónov do vnútorného trhu. Okrem toho Komisia navrhla, aby **Európsky fond regionálneho rozvoja** naďalej poskytoval osobitné rozpočtové prostriedky na vyrovnanie dodatočných nákladov, ktoré vznikli podnikom nachádzajúcim sa v týchto regiónoch. Na Azorách, Madeire, Kanárskych ostrovoch, Martiniku, Guadeloupe a ostrove Réunion je dostupná podpora v rámci siete **Enterprise Europe Network**.

Francúzsko podporilo spoločnosti v najvzdialenejších regiónoch so špecifickými fiškálnymi schémami alebo s podmienkami financovania. Kanárske ostrovy a Martinik vypracovali stratégie internacionalizácie. Niektoré regióny zintenzívnili obchodné vzťahy so susednými tretími krajinami. Napríklad Guadeloupe podporil podniky vo vývoze do USA; ostrov Réunion vytvoril službu na podporu startup-ov v Mozambiku a finančné nástroje pre MSP s podporou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Mayotte a ostrov Réunion zriaďujú technopoly.

Na zlepšenie podnikateľského ducha a zvýšenie konkurencieschopnosti v sektoroch s vysokým potenciálom, ako je biodiverzita a modré hospodárstvo, je potrebné vyvinúť väčšie úsilie na všetkých úrovniach.

Digitálna prístupnosť

V roku 2017 Komisia spustila **sieť úradov EÚ pre širokopásmové pripojenie** s cieľom podporiť členské štáty a regióny pri navrhovaní a vykonávaní stratégií na zavádzanie širokopásmového pripojenia do oblastí, ktoré sa nevyužívajú na komerčné účely. Komisia povzbudila najvzdialenejšie regióny, aby sa zapojili do tejto siete, a členským štátom odporučila, aby ich v tom podporili. Komisia schválila aj dva dôležité projekty zamerané na vysokorýchlostné širokopásmové siete na ostrove Réunion (2018) a na Martiniku (2019), ktoré sa majú podporiť z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Komisia vo svojom návrhu programu Digitálna Európa na roky 2021 – 2027 naplánovala zriadenie osobitných digitálnych jednotiek v najvzdialenejších regiónoch a zaradila tieto regióny do kritérií na vyhodnotenie ponúk. Okrem toho budú v rámci Nástroja na prepájanie Európy na obdobie 2021 – 2027 na získanie podpory oprávnené projekty, ktorými sa podporujú nové alebo modernizované chrbtové siete vrátane podmorských káblov medzi jednotlivými členskými štátmi a medzi Úniou a tretími krajinami. Orientačný zoznam projektov spoločného záujmu v oblasti infraštruktúry digitálnej pripojiteľnosti, ktorý sprevádza návrh Nástroja na prepájanie Európy²⁶ a ktorý bol upravený Európskym parlamentom a Radou²⁷, zahŕňa aj nový podmorský kábel, ktorý spája Madeiru, Azory a Portugalsko (pevninu). Projekty digitálnej pripojiteľnosti v najvzdialenejších regiónoch môžu využívať vyššiu mieru spolufinancovania.

Francúzsko investovalo do vzdelávacích centier, a tak zlepšilo digitálne zručnosti, zatiaľ čo na Madeire a Kanárskych ostrovoch vznikli nové kurzy. Portugalsko vytvorilo v roku 2019 pracovnú skupinu zameranú na prípravu výmeny podmorských káblov medzi svojimi

²⁶ Časť V prílohy k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Nástroj na prepájanie Európy – COM(2018) 438 final.

²⁷ Triológ o nariadení, ktorým sa zriaďuje Nástroj na prepájanie Európy, 7. marca 2019.

najvzdialenejšími regiónmi a pevninou. Okrem toho sa naplánovalo, že Madeira a Francúzska Guyana sa napoja na podmorský kábel spájajúci Portugalsko s Brazíliou, a to s podporou EÚ vo výške 26,5 milióna EUR.

Zvýšenie digitalizácie najvzdialenejších regiónov na základe dobrej prepojitelnosti s EÚ a tretími krajinami je dôležité na to, aby tieto regióny mohli využívať výhody jednotného digitálneho trhu a podnikat' na medzinárodnej úrovni. Sieť úradov pre širokopásmové pripojenie môže najvzdialenejším regiónom pomôcť posilniť ich kapacitu na vykonávanie projektov v tomto odvetví výmenou osvedčených postupov a technickou podporou.

Doprava

Komisia navrhla v rámci Nástroja na prepájanie Európy na obdobie rokov 2021 – 2027 osobitné ustanovenia pre najvzdialenejšie regióny: na finančnú podporu sú oprávnené dopravné práce, ako napríklad spojenia s letiskami, prístavmi, či mestské uzly v týchto regiónoch, a môžu využívať vyššiu mieru spolufinancovania.

Komisia ďalej navrhla, aby najvzdialenejšie regióny mohli ako výnimku využiť pomoc Európskeho fondu regionálneho rozvoja na roky 2021 – 2027 na investovanie do **letiskovej infraštruktúry**. V roku 2019 poskytla Komisia najvzdialenejším regiónom takisto analýzu ich potrieb v oblasti pripojiteľnosti, pričom určila potenciálne projekty v oblasti infraštruktúry a služieb.

Komisia plánuje navrhnuť revíziu **usmernení pre transeurópsku dopravnú sieť v roku 2021** a v tejto súvislosti analyzovať špecifické záujmy najvzdialenejších regiónov. Napokon Európska investičná banka investovala s podporou z Európskeho fondu pre strategické investície do letísk, a to 100 miliónov EUR na ostrove Réunion a 60 miliónov EUR na Guadeloupe.

Najvzdialenejšie regióny naďalej zlepšovali vnútornú cestnú a námornú dopravnú infraštruktúru s podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Súčasťou tohto procesu bolo zlepšovanie bezpečnosti cestnej infraštruktúry a rozvoj verejnej dopravy na Madeire, vo Francúzskej Guyane a na Mayotte, ako aj zlepšenie dostupnosti rôznych ostrovov na Azorách. Francúzska Guyana takisto vytvára nové trasy námornej dopravy s tretími krajinami a Guadeloupe zavádza nové letecké spojenie so Spojenými štátmi.

Na podporu prepojitelnosti v najvzdialenejších regiónoch je potrebné trvalé úsilie na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej a regionálnej úrovni. V tejto súvislosti je dôležité vytvoriť stabilný plán projektov a optimalizovať dostupnú podporu.

4. ZINTENZÍVNENIE SPOLUPRÁCE NAJVZDIALENEJŠÍCH REGIÓNNOV S REGIÓNMI V ICH SUSEDSTVE A NAD JEHO RÁMEC

Snahou návrhu Komisie týkajúceho sa Európskej územnej spolupráce na roky 2021 – 2027 je **uľahčiť spoluprácu medzi najvzdialenejšími regiónmi a ich susedmi** s účelovo viazaným rozpočtom a pružnými pravidlami spolupráce v súlade s vonkajším finančným nástrojom. V tejto súvislosti si najvzdialenejšie regióny vymenili osvedčené postupy s cieľom **uľahčiť spoločné projekty** v roku 2019 a vytvorili spoločné platformy zahŕňajúce externé programy.

EÚ začala rokovania s africkými, karibskými a tichomorskými štátmi o dohode nasledujúcej po Dohode z Cotonou s mandátom na rokovanie, v ktorom je zakotvená potreba zväziť obavy a situáciu najvzdialenejších regiónov. Táto dohoda je dôležitá pri formovaní spolupráce v globálnych otázkach, ako je správa oceánov.

V roku 2019 sa stal Guadeloupe členom Organizácie východných karibských štátov a Svätý Martin požiadal o štatút pozorovateľa. Francúzska Guyana začala štúdiu o prekážkach,

s ktorými sa stretávajú miestne podniky, zatiaľ čo Martinik a ostrov Réunion podporili internacionalizáciu miestnych podnikov a ostrov Réunion a Mayotte podporili mobilitu študentov do tretích krajín. Najvzdialenejšie regióny sa zapojili do projektov regionálnej spolupráce so svojimi susedmi v oblastiach, ako je napríklad doprava, zdravotníctvo, modrý cestovný ruch, zručnosti. Regióny Makaronézie posilnili spoluprácu s Kapverdami, Mauritániou a Senegalom prostredníctvom projektu Hexagone v rámci ich programu územnej spolupráce. V rokoch 2018 a 2019 sa krajiny Karibského mora spolu s najvzdialenejšími regiónmi v tejto oblasti zapojili do spoločného cvičenia zameraného na testovanie systému včasného varovania pred cunami.

Niektoré najvzdialenejšie regióny čelia významným sociálno-ekonomickým výzvam v dôsledku **migrácie**. V tejto súvislosti zahŕňajú vnútroštátne programy podporované z viacerých fondov EÚ niekoľko cielených opatrení. Napríklad z Fondu EÚ pre azyl, migráciu a integráciu a z Fondu pre vnútornú bezpečnosť sa podporilo spracúvanie žiadostí o azyl vo Francúzskej Guyane, rozvoj európskeho systému hraničného dozoru na Azorách a Madeire a začlenenie migrantov do spoločnosti a na trh práce na Kanárskych ostrovoch. Francúzsko vytvorilo špecializované služby v oblasti migrácie na Mayotte. Na Madeire sa z fondov politiky súdržnosti podporili projekty zamerané na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, sociálneho zabezpečenia a bývania pre občanov z Venezuely. Pokiaľ ide o mobilitu so **susedmi**, EÚ oživila vzťahy s Marokom, ako to potvrdila Asociačná rada EÚ – Maroko v júni 2019.

Budovanie dôvery v susedných krajinách a rozvíjanie spoločných postupov na účely spoločného využívania zdrojov sú kľúčom k využívaniu nových príležitostí na spoluprácu. Tento cieľ by mohli podporiť platformy, do ktorých sú zapojené zainteresované strany Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ako aj Európskeho rozvojového fondu. Dohody o partnerstve v oblasti mobility by mohli uľahčiť regionálnu integráciu.

5. ZÁVERY

Vykonávanie oznámenia z roku 2017 s názvom Silnejšie a obnovené strategické partnerstvo s najvzdialenejšími regiónmi EÚ je na správnej ceste. Za obdobie o niečo dlhšie ako dva roky viedlo toto oznámenie ku konkrétnym pozitívnym výsledkom v najvzdialenejších regiónoch.

Komisia splnila svoje záväzky vytvorením osobitných príležitostí pre najvzdialenejšie regióny v rámci širokého spektra programov EÚ dôsledným prispôbovaním právnych predpisov, politik a nástrojov EÚ ich potrebám a záujmom a poskytovaním individualizovanej podpory týmto regiónom. Je dôležité, aby Európsky parlament a Rada prijali na obdobie rokov 2021 – 2027 programy EÚ, ktoré poskytujú prispôbený prístup a osobitné podmienky pre najvzdialenejšie regióny, ako navrhuje Komisia.

Najvzdialenejšie regióny a príslušné členské štáty zohrávajú svoju úlohu tak, že prijímajú regionálne a národné stratégie a vypracúvajú konkrétne iniciatívy na vykonávanie tohto oznámenia, pričom vyjadrujú svoj názor pri tvorbe politik.

Vzhľadom na dosiahnutý pokrok sa pri úplnom vykonávaní oznámenia **vyžaduje urýchlené a cielené úsilie na všetkých úrovniach v kľúčových odvetviach: riešenie problematiky zmeny klímy, ochrany biodiverzity, zavedenia obehového hospodárstva a prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov**. Investície do týchto odvetví sú obzvlášť dôležité na zabezpečenie udržateľného rastu v týchto zraniteľných, odlahlých a izolovaných regiónoch EÚ. Komisia bude preto venovať osobitnú pozornosť úlohe najvzdialenejších regiónov v zelenej dohode, pričom zohľadní ich slabé miesta a potenciál. Európsky fond regionálneho rozvoja predstavuje dôležitý zdroj financovania pri investovaní do týchto odvetví.

Okrem toho je potrebné pokračovať v úsilí o ďalší rozvoj modrého hospodárstva a o zlepšenie prepojitelnosti v najvzdialenejších regiónoch. Investovanie do zručností zostáva kľúčovým faktorom pri podpore vytvárania pracovných miest a podnikania vo všetkých sektoroch.

Silné partnerstvo a úzka spolupráca medzi Európskou úniou, najvzdialenejšími regiónmi a príslušnými členskými štátmi je aj naďalej kľúčom k rozvoju potenciálu týchto odľahlých regiónov a podpore ich prechodu na ekologické hospodárstvo, ktoré na prvé miesto stavia ľudí. Zatiaľ čo situácia v jednotlivých najvzdialenejších regiónoch sa značne líši, k preklenutiu nerovnosti medzi týmito regiónmi a európskym kontinentom je ešte dlhá cesta.

Podpora poskytovaná najvzdialenejším regiónom prispieva k vybudovaniu inkluzívnej Európskej únie, **ktorá na nikoho nezabúda**. Najvzdialenejšie regióny môžu zasa svojim jedinečným potenciálom výrazne prispieť k **ekologickejšej, klimaticky neutrálnej a udržateľnej Európskej únii**.